

ÇOCUKLAR SATILIK DEĞİLDİR VE CİNSEL SÖMÜRÜDEN KORUNMALIDIR

ÇOCUKLARIN FUHUŞ VE PORNOGRAFI İÇİN ALINIP
SATILMAMALARINI YA DA KULLANILMAMALARINI
SAĞLAMAK İÇİN ÜLKELERİN YAPMASI GEREKENLER

Teşekkür

Bu yayının hazırlanmasına katkıda bulunan herkese içten minnet ve teşekkürlerimizi iletiyoruz.

Bu yayının ilk taslaklarını gözden geçiren, dili sadeleştiren ve kitapçığın tasarımına ilişkin aydınlatıcı önerilerde bulunan çocuklara ve gençlere minnettarız: Nepal Kishore Kishori Grubundan çocuklar ve gençler –CWIN; Milijuli Kishore – CWIN; Youth Safe – CWIN; Çocukların Sesi; Hatemalo; Ketaketi Home; SOS Çocuk Köyü; KKT; CWIN; ECPAT ve Uganda Gençlerin Hakları Vakfı çocuk ve genç akranlar destek ekibi ve Jamaika Çocuk Gelişim Kurumu.

Saha testine, çocukların ve gençlerin katılımına destek veren yetişkinlere, gençlere, çeşitli kurum ve kuruluşlara da teşekkür borçluyuz: Bimol Bhetwal (ECPAT), Shubha Raj Pokharel (CWIN), Sujan Burlakoti (Hukuk Öğrencileri Derneği), Jonathan Ssembajwe (Gençlerin Hakları Vakfı), Junita Upadhyay (ECPAT International), Çocuk Gelişim Kurumu, Politika Planlama ve Değerlendirme Dairesi ve Çocuklar ve Aile Destek Birimi (Jamaika).

Geliştirilen taslaklar konusundaki değerli görüş ve yorumlarından dolayı ortaklarımıza teşekkür ederiz:

- Najat Maalla M'jid, Çocuk Satışı, Çocuk Fuhuşu ve Pornografisi Özel Raportörü
- Save the Children
- Plan International
- World Vision
- ECPAT International

Finansal desteğinden dolayı Oak Vakfına teşekkür borçluyuz.

Tasarım: Jason Robinson, PlanetYou;
İllüstrasyonlar: Qin Cheng.

BM Genel Sekreteri Çocuklara Yönelik Şiddet Özel Temsilcisi
633 – 3rd Avenue, 6th Floor
New York, NY 10017
+1 212-824-6322
www.srsg.violenceagainstchildren.org
Kasım 2013

Sevgili Okur,

Tüm dünyada hükümetler, çeşitli kuruluşlar ve halk çocuğun haklarını güvence altına almaya çocuklarla gençleri olumsuzluklardan korumaya kararlıdır. Yıllar boyunca, çocuklara çocukluk dönemlerinin güvenli ve rahat geçmesi için önemli pek çok söz verilmiş, taahhütte bulunulmuştur. Tüm çocuklar bu sözlerin var olduğunu bilmeli ve gerektiğinde bunlara işaret edebilmelidir.

Kitapçık, bu uluslar arası taahhütlerden birinin içeriğini açıklamaktadır: Çocuk Haklarına dair Sözleşme'nin, Çocuk Satışı, Çocuk Fuhuşu ve Pornografisi ile ilgili İsteğe Bağlı Protokolü (kısaca OPSC). OPSC önemlidir, çünkü çocuklara yönelik cinsel şiddeti önlemek için neler yapılabileceğini, böyle durumlardan etkilenen çocuklara nasıl yardım edilebileceğini açıklamaktadır.

OPSC'nin resmi metni birçok teknik ve hukuksal terim içermektedir (örneğin "yargı yetkisi", "suçluların iadesi" gibi). Bunlar, hangi yaşta olurlarsa olsunlar insanlara anlaşılması güç gelebilecek terimlerdir. Çocukların da yardımı ve yol göstericiliğiyle, bu terimlerin çoğunu bu kitapçıkta kullanmayı ve hepsine açıklık getirmeyi tercih ettik. Çocuklar bize dediler ki, bu terimlerin anlaşılması güç olsa bile, öğrenmenin yararı vardır. Bu nedenlerle, OPSC'nin bu versiyonu, bilgili yetişkinler, öğretmenler ve grup liderlerinin de yardımlarıyla en fazla yaşları daha büyük çocuklarla ergenlere yarar sağlayacaktır.

Eğer sorularınız varsa ve OPSC'yi hukuksal amaçlar için kullanmanız gerekiyorsa, size resmi tam metne ulaşmanızı tavsiye ederiz (bağlantı bu yayının sonunda verilmektedir).

Bu kitapçıktan öğreneceğiniz ise şunlardır:

- Birleşmiş Milletler nedir?
- Sözleşme nedir? İsteğe Bağlı Protokol nedir?
- OPSC çocuklara yönelik belirli biçimlerdeki şiddeti nasıl ele alır?
- Ve yararlı başka bilgiler.

Bu kitapçıktaki bilgileri geniş bir kesimde başkalarıyla, özellikle ailenizdeki, okulunuzdaki ve çevrenizdeki çocuklarla ve gençlerle paylaşmanızı diliyoruz. Sizden ayrıca bu bilgileri çevrim içi ilişkilerinizle paylaşmanızı bekliyoruz. Kendinizi nasıl korumanız gerektiği konusunda arkadaşlarınızla bir tartışma başlatabilirsiniz. Şiddetin sona ermesi için çalışan öğretmenler, çocuklara bakan kişiler ve kuruluşlar da bu kitapçıktan yararlanacaktır. Bu konu hakkında daha fazla bilgi edinmek ya da harekete geçmek istiyorsanız lütfen yayının sonundaki 'Araştırma ve Tanıtım-Savunu' bölümüne bakınız.

Unutmayın:

Bu kitapçık asıl olarak cinsel şiddetle ilgili konuları ele almaktadır. Burada yer alan bilgilerin okunması güç olabilir; kimi okurlar üzülebilirler, kaygılara kapılabilirler ya da korkabilirler. Eğer böyle bir durum varsa, o zaman yayında geçen konuları başka biriyle konuşmak isteyebilirsiniz. Size bu alanda yardım etmesi için güvendiğiniz, size destek verebilecek birini düşünün. Bu kişi ana baba, bakıcı, öğretmen, sosyal hizmet uzmanı ya da kardeşiniz olabilir.

Dostlukla,

Marta Santos Pais
Genel Sekreterlik Çocuklara Yönelik Şiddet Özel Temsilcisi

Başlarken...

İsteğe Bağlı Protokol (OPCP) hakkında daha fazla şey öğrenmeden önce, bu belgede geçen kimi temel sözcükleri ve ele alınan konuları anlayarak işe başlayalım.

İnsanların Hakları Nelerdir?

Genel olarak insanların hakları nelerse çocuklar da aynı haklara sahiptir. İnsan olarak sahip olduğunuz haklardan bazıları büyümek ve sağlıklı kalmak için karşılanması gereken temel fiziksel ihtiyaçlarla ilgilidir. Örneğin, yiyecek, su, barınma ve temel sağlık haklarınız vardır. Haklarınızdan bazıları da başka kişilerin size nasıl davrandıklarıyla ilgilidir. Size, onurlu ve saygılı biçimde davranılması, sizin haklarınızdan biridir. Daha başka bazı haklarınız ise, size gerekli bakımın sağlanmasıyla, gelişmenizle ve toplumunuzun bir parçası olmanızla ilgilidir. Eğitim, görüş ve düşüncelerinizi dile getirme, bilgiye erişme ve sizi etkileyecek kararlara katılma; bunlar hep haklarınızdır. Ayrıca, her tür şiddete karşı korunma; kim, nereden gelmiş olursanız olun size herhangi bir ayrımcılık yapılmaması da haklarınızdır.

Birleşmiş Milletler nedir?

Birleşmiş Milletler ya da kısaca BM, farklı parçalar ve bölümlerden oluşan uluslararası bir organdır. Dünyadaki tüm ülkelerin sorunları tartışabilecekleri ve kendilerini etkileyen konuları ele alabilecekleri bir yerdir. BM, uluslararası barışın ve güvenliğin korunmasında temel rol oynar. Ancak BM bunun yanı sıra çevre, sağlık, eğitim, çocukların, kadınların ve engelli kişilerin korunması ve başka pek çok konuyu daha ele alır. BM, insan haklarını desteklemek üzere birçok girişimde bulunur. Anlaşma, Sözleşme ve Protokol olarak adlandırılan uluslararası anlaşmaların hazırlanması da bu kapsamdadır.

Sözleşme nedir?

Sözleşme, insanların haklarını güvence altına almak ya da belirli bir sorunu çözmek için hükümetler arasında yapılan yazılı bir hukuksal anlaşmadır. Bir sözleşme, belirli bir konuda (örneğin çocukların haklarının korunması konusunda) hükümetlerin verdikleri sözleri (bunlara “taahhüt” de denir) sıralar. Bu taahhütler artık uluslararası hukukun bir parçası haline gelmiştir.

Çocuk Haklarına dair Sözleşme nedir?

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu 20 Kasım 1989 tarihinde Çocuk Haklarına dair Sözleşme’yi kabul etmiştir. Bu belgeye kısaca ÇHS denmektedir. ÇHS, dünyanın neresinde olurlarsa olsunlar tüm çocukların, her erkek ve kız çocuğun haklarını tanımaktadır. ÇHS’ye göre 18 yaşın altındaki herkes çocuk sayılır. ÇHS tarihte en yaygın kabul gören uluslararası anlaşmadır.

Onaylama nedir?

Bir hükümet bir sözleşmeyi ‘onayladığında’ buna uyma açısından hukuksal bir yükümlülüğü üzerine almış olur. Böylece ilgili hükümet sözleşmeye ‘Taraf Devlet’ olur; başka bir deyişle, sözleşmede özetlenen şeyleri yerine getirme sözü verir.

İsteğe Bağlı Protokol nedir?

İsteğe Bağlı Protokoller, var olan bir Sözleşmeyi tamamlamak ve hükümetlerin gereğini yapmak üzere yeni sözler üstlenmelerini sağlamak için hazırlanır (örneğin: çocukları cinsel sömürüden korumak ya da silahlı çatışmalardan etkilenen çocukların daha iyi korunmasını sağlamak gibi). Bir ülke tarafından onaylandıklarında, İsteğe Bağlı Protokoller Sözleşme kadar güç kazanırlar ve Sözleşme gibi kullanılırlar.

Örneğin, çocuk Haklarına dair Sözleşme'nin isteğe bağlı üç protokolü vardır. Bunlardan ilki, silahlı çatışma ortamlarındaki çocukların durumunu ele almaktadır. İkinci isteğe bağlı protokol, farklı biçimlerde olmak üzere çocukların alınıp satılmalarıyla, cinsel sömürüye maruz bırakılmalarıyla ilgilidir. Nihayet, isteğe bağlı protokollerden üçüncüsü 'iletişim prosedürüyle' ilgilidir; burada söz konusu olan, çocukların haklarının ihlal edilmesi durumunda çocukların kendilerinin ya da temsilcilerinin nasıl, hangi yollardan şikâyetinde bulunabilecekleridir.

Daha fazlasını öğrenmek isterseniz...

Bu bölümde verilen bilgilerin çoğu "...Nedir?" adını taşıyan bir diziden alınmıştır. 10 broşürden oluşan bu dizi çocuklar ve gençler için hazırlanmıştır ve BM hakkında çeşitli konuları açıklığa kavuşturmaktadır. Tüm broşürlere ilişkin bağlantıları bu yayının sonunda bulabilirsiniz.

Kısaca OPSC

Şimdi, Çocuk Haklarına dair Sözleşme'nin Çocuk Satışı, Çocuk Fuhşu ve Pornografisi ile ilgili İsteğe Bağlı Protokolüne kısaca bir göz atalım.

OPSC şiddetin başlıca üç biçimini ele alır:

- Çocuk satışı
- Çocuk fuhşu
- Çocuk pornografisi

Bu kitapçık, bu konuları daha ayrıntılı biçimde kavramanızda size yardımcı olacaktır.

Çocuk Satışı

Burada kastedilen, bir çocuğun para ya da başka bir getiri (mal, hediye ya da belirli bir konuda yardım) karşılığında bir başkasına verilmesidir. OPSC çocuk batışını ele aldığı anda, çocukların çok çeşitli amaçlar için satışını birlikte değerlendirir. Örneğin zorla çalıştırma, tehlikeli işlere koşma, yasa dışı işlerde kullanma, silah verip savaşa katma, başka amaçlar için ya da geçici olarak evlendirme, cinsel suiistimal, cinsel sömürü ve yasa dışı evlat edinme gibi. OPSC ayrıca, çocukların organlarının para ya da başka bir tür kar için alınıp satılması konusunu da ele almaktadır.

Kimi durumlarda çocuk satışı "kaçakçılık" biçimini de alabilir. Kaçakçılık dendiğinde bundan kastedilen, bir kişinin, emek sömürsü, zorla evlendirme ya da cinsel sömürü gibi amaçlarla bulunduğu yerden alınıp başka bir yere götürülmesidir. Örneğin kimileri çocukları evlerinden koparıp uzaklara götürmekte, orada başkalarına satmaktadır. Çocukları satın alan kişiler de onları sokaklarda dilenmeye, başkalarının evlerinde ya da tarlalarda kaçak olarak çalışmaya zorlamaktadır.

Çocuk Fuhşu

Fuhuş, bir kişinin, kendisiyle seks yapması karşılığında bir başka kişiye para ya da başka bir şey vermesidir. Çocuklar, para, yiyecek, giyecek, barınak ve korunma karşılığında cinsel anlamda suiistimal ediliyorsa burada çocuk fuhşu söz konusudur. Bunlar bazen çocuklara doğrudan verilir, bazen de çocuğun üzerinde denetimi olan kişi kimse ona verilir.

Yetişkinler, fuhşa yönetmek için çocukları aldatabilirler, üzerlerinde baskı uygulayabilirler ya da zor kullanabilirler. Çocukların fuhuş yoluyla sömürülmeleri çeşitli yerlerde gerçekleşebilir: sokaklarda, kulüplerde, barlarda, genelevlerinde, otellerde özel evlerde ya da okullarda...

Çocuk Pornografisi

Çocuk pornografisi kapsamına, cinsel olarak suiistimale maruz çocukların görüntüleri (resim ve video), ses kayıtları ya da yazılı sözler girer. Bu görüntüler, kayıtlar ya da yazılar yetişkinler tarafından cinsel amaçlar için kullanılır. Burada genellikle söz konusu olan, çocukların örtülü yerlerini, çocuğa cinsel uygulamalarda bulunan yetişkinleri ya da bu kez birbirlerine cinsel uygulamalarda bulunan çocukları gösteren fotoğraf ya da filmlerdir.

Çocuk suiistimali içeren bu tür görüntüler pek çok yerde bulunabilir: internette, cep telefonlarında, filmlerde, DVD'lerde, video ve fotoğraflarda, dergilerde, kitaplarda, karikatürlerde ve afişlerde...

OPSC neden önemlidir?

Çocuk Haklarına dair Sözleşme (ÇHS) çocukların cinsel sömürüden korunmalarına yönelik bir dizi madde (ya da bölüm) içermektedir. Örneğin:

- Madde 19 hükümetlerden çocukların cinsel suiistimal dâhil her tür şiddetten yeterince korunmalarını, bu konuda özenli davranılmasını sağlamalarını istemektedir.
- Madde 32 çocukları tehlikeli, sağlık ya da eğitimleri açısından zararlı olabilecek işlerden korumaktadır.
- Madde 34 çocukları 'cinsel suiistimalin ve sömürünün her biçiminden' korumaktadır.
- Madde 35 hükümetlerden kaçırılmamalarını, alınıp satılmamalarını sağlamalarını istemektedir.
- Madde 39 hükümetlerden maruz kaldıkları her olumsuzluğun ardından durumlarının düzelmesi için çocuklara yardımcı olmalarını istemektedir.

OPSC çok yararlıdır; çünkü üç önemli sorunu daha ayrıntılı biçimde tanımlayıp ele almaktadır: çocukların satılmaları, çocuk fuhuşu ve çocuk pornografisi. Bu, hükümetlere, parlamentolara, çocuklarla birlikte çalışan kuruluşlara ve kişilere, çocuk mağdurların güvenliği, suçluların yargı önüne çıkarılmaları ve çocukları cinsel şiddetten korumak üzere yasaları ve politikaları iyileştirme adına neler gerekliyse onları göstermektedir.

OPSC'yi onaylayan hükümetler, çocuk satışı, çocuk fuhuşu ve pornografisi gibi fillerin ciddi suç oluşturduğunu kabul ederler. OPSC hükümetlerden bu filleri 'suç saymalarını' ister. Başka bir deyişle hükümetler, bu tür filleri gerçekleştirenlerin ülkedeki ceza yasasına göre yargılanmalarını ve cezalandırılmalarını sağlamak zorundadır. Bu gerçekleştiğinde ise, mağdur çocukların gerekli yardımı görmeleri, böylece kendilerini güvende hissetmelerinin ve neler olduğunu anlamalarının sağlanması önemlidir. OPSC ayrıca, hukuksal süreçlerde ve yargı organlarında çocukların nasıl korunup desteklenmeleri gerektiğini de açıklar.

OPSC'ye imza atan ülkeler ayrıca mağdur çocukların uğradıkları zararlar ilgili olarak hukuken sorumlu bulunanlardan tazminat alma haklarını da kabul ederler. Bunun anlamı şudur: Mağdur durumdaki çocuklar, kendilerine karşı işlenen suçtan kim sorumluysa bu kişiye karşı dava açabilmeli ve tazminat alabilmelidir. Tazminat denilince bunun kapsamına para da girebilir, başka şeyler de (örneğin tıbbi bakım ya da sosyal destek gibi). Önemli olan, çocuğun uğradığı zararın telafi edilmesidir.

OPSC Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından 2000 yılında kabul edilmiş/ benimsenmiş ve 18 Aralık 2002 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Daha fazlasını öğrenmek ister misiniz?

Bu bölümde yer alan tanımların kaynağı OPSC ile birlikte ECPAT International'in önemli yayınlarıdır ve tanımlar bu konuları kavramalarında çocuklara ve gençlere yardımcı olması için buraya alınmıştır. Çocuk dostu materyaller dâhil olmak üzere daha fazla bilgi için:

<http://www.ecpat.net>

Ayrıntılarıyla OPSC

Şimdi OPSC'ye daha ayrıntılı biçimde bakalım.

OPSC'nin 17 ayrı maddesi vardır.

1'den 3'e kadar olan maddeler OPSC'nin hazırlanmasındaki ana gerekçeleri özetlemekte ve başlıca şiddet biçimlerini tanımlamaktadır.

Madde 1- Yasaklama

Bu madde, OPSC'ye imzalarını atan hükümetlerin çocuk satışı, çocuk fuhşunu ve pornografisini yasa dışı sayma konusunda anlaşmalarını belirtmektedir.

Madde 2- Tanımlar

Bu madde, protokol tarafından ele alınan başlıca üç şiddet biçimi tanımlamaktadır. Bunlar:

- Çocukların Satılması
- Çocuk Fuhşu
- Çocuk Pornografisidir.

OPSC şiddetin belirli biçimleriyle ilgilidir. Şiddet ve suiistimalin başka biçimlerini ele alan başka uluslararası anlaşmalar da vardır. Bunlardan bazıları elinizdeki kitapçığın 'Araştırma ve Tanıtım-Savunu' bölümünde sıralanmaktadır.

[Tanımlar bu kitapçığın 8 ve 9. sayfalarında verilmektedir]

Madde 3- Şiddet biçimleri

Bu madde, hükümetlerin kendi ceza yasalarıyla yasa dışı saymaları gereken filleri sıralamaktadır. Bunlar:

- Aşağıdaki amaçlara yönelik olanlar dâhil çocukların satılması
  - Çocuğun cinsel anlamda sömürülmesi
  - Çocuğun organlarının satılması
  - Çocukların zorla çalıştırılması
- Çocuğun yasa dışı yollardan evlat edinilmesi
- Çocukların fuhuş için kullanılması ya da bu amaçla temin edilmesi
- Çocuk suiistimali görüntülerinin üretilmesi, satılması, paylaşılması ya da bulundurulması

OPSC hükümetlerden, bu filleri ciddi suç saymalarını ve bu filleri gerçekleştirenleri cezalandırmalarını istemektedir. Cezalandırılması gerekenlere teşebbüs edenler ya da teşebbüse yardım edenler de dâhildir. Kimi durumlarda bir özel şirketin (örneğin bir otel, kulüp ya da bar) bu suçlara karıştığı görülebilmektedir. Bu nedenle OPSC ülkelerden özel şirketlerin de bu konularda sorumlu tutulabilmesini sağlamalarını istemektedir.

4'ten 7'ye kadar olan maddeler ülkelerden, yargı ve hukuk sistemleriyle ilgili kimi güçlükleri aşmalarını istemektedir.

Madde 4- Yargı yetkisi

Bu madde 'yargı yetkisini' ele almaktadır. Bundan anlaşılması gereken, bir kişi ya da bir konu hakkında hukuksal karar alma ve yargıda bulunma yetkisidir. Bu madde önemlidir; çünkü hükümetlerden, çocuk satışı, çocuk fuhuşu ve pornografisi gibi işlerle OPSC'yi ihlal edenler hakkında kimin karar verip yargıda bulunacağını netleştirmelerini istemektedir. Bu, zorlu ve karmaşık bir konu olabilir.

Sözgelimi, mağdur bir ülkede yaşarken ihlalde bulunan kişi bir başka ülkeden gelmiş olabilir. O zaman şüpheliyi hangi ülke yargı önüne çıkaracaktır? Mağdurun ülkesinde mi yoksa yasayı ihlal ettiği ileri sürülen kişinin ülkesinde mi? Ya bu iki ülkedeki yasalar birbirinden farklıysa?

Ya da kimi durumlarda ihlal bir gemide ya da uçakta gerçekleşmiş olabilir ve böyle durumlarda hangi ülkenin sorumlu olacağı da yeterince açık olmayabilir.

Madde 4 hükümetlerden, kendi hukuk sistemlerinin çeşitli durumları nasıl ele alacağına açıklık getirmelerini; kendi mahkemelerinin, ülkede ya da ülke adına kayıtlı gemiler ya da uçaklarda meydana gelen suçları yargılayabilmelerini sağlamalarını ister.

Madde 5-Suçluların iadesi

Madde 5, eğer bir iade gerekiyorsa ülkelerin ne yapmaları gerektiğiyle ilgilidir. İadeden kastedilen, suçlanan bir kişinin (ya da suçlunun) yargılanmak ve/ya da cezalandırılmak üzere bir ülkeden diğerine götürülmesidir. Bu tür işlemler bazı durumlarda gerekli olmaktadır. Örneğin bir kişi bir ülkede belirli bir suç işlerse (bir çocuğun cinsel suiistimali gibi) ve sonra da ceza almamak için başka bir ülkeye kaçar, iade işlemi gerekli olur.

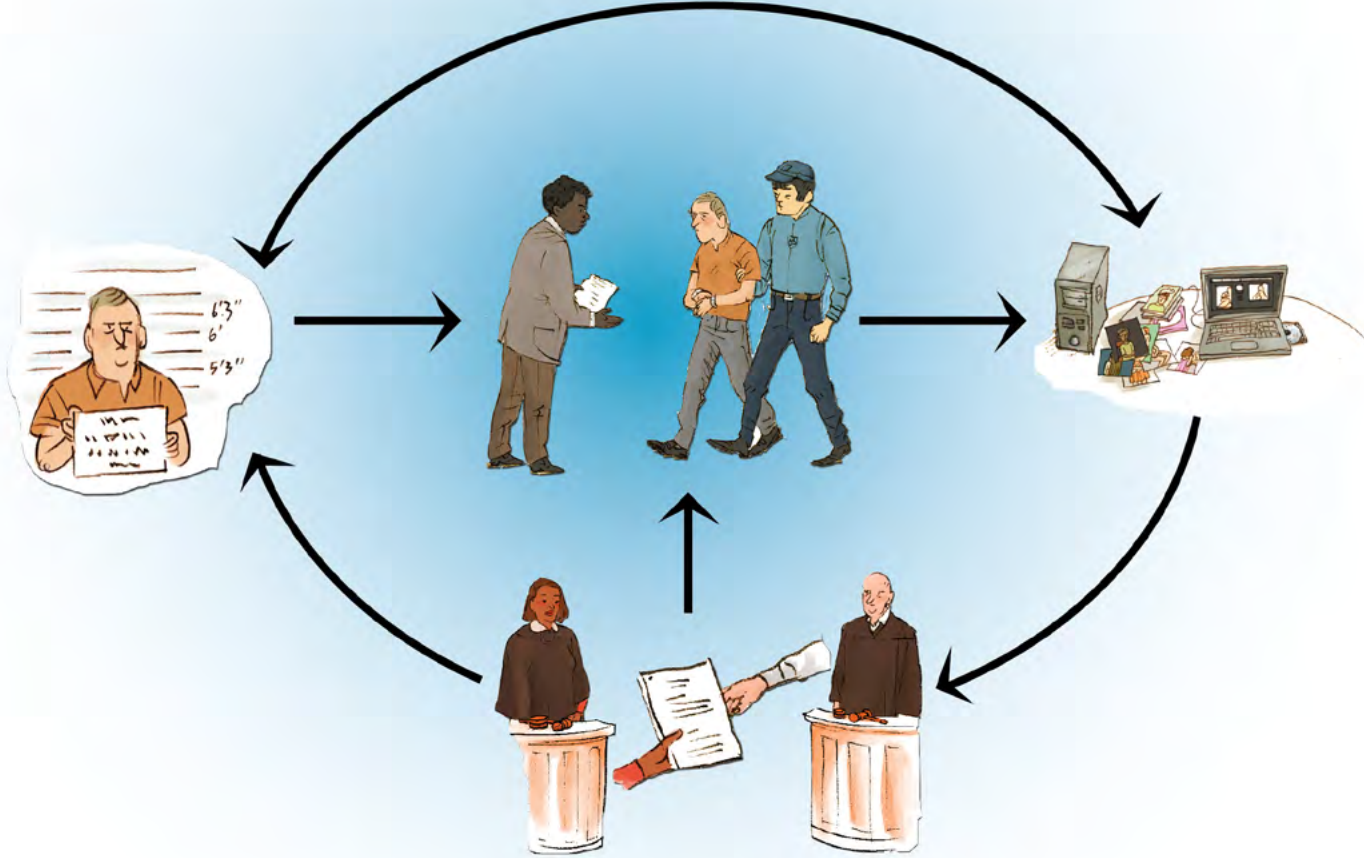
Ülkelerin hukuk sistemleri ve suçlarla ilgilenme yolları farklı olduğundan iade işlemleri zaman zaman karmaşıklaşabilir. Ayrıca, suçluların iadesi sorununu çözmeye yönelik anlaşmayı bütün ülkelerin imzalamadıklarını da unutmamak gerekir.

OPSC, bu tür karışık durumlardan bazılarını çözmeye çalışmaktadır. Örneğin, eğer ilgili ülkelerden her ikisi de OPSC'yi imzalamışsa, a zaman bu ülkeler suçluların iadesiyle ilgili anlaşmayı imzalamamış olsalar bile suçlunun ya da sanığın iadesini gerçekleştirebilirler.

Madde 6- Hukuksal yardım ve işbirliği

Her ülkenin kendi hukuk sistemi, polisi ve mahkemeleri vardır. Pek çok kişi farklı ülkelerde suç işlediğinden ya da başka ülkelere kaçtığından, farklı ülkelerin yetkililerinin işbirliği yapmaları önemlidir. Madde 6, hükümetlerden, suçların araştırılmasına, suçluların bulunmasına, yargı önüne çıkarılmasına ve cezalandırılmasına yönelik çabalarında birlikte çalışmalarını ve birbirlerine destek olmalarını istemektedir.

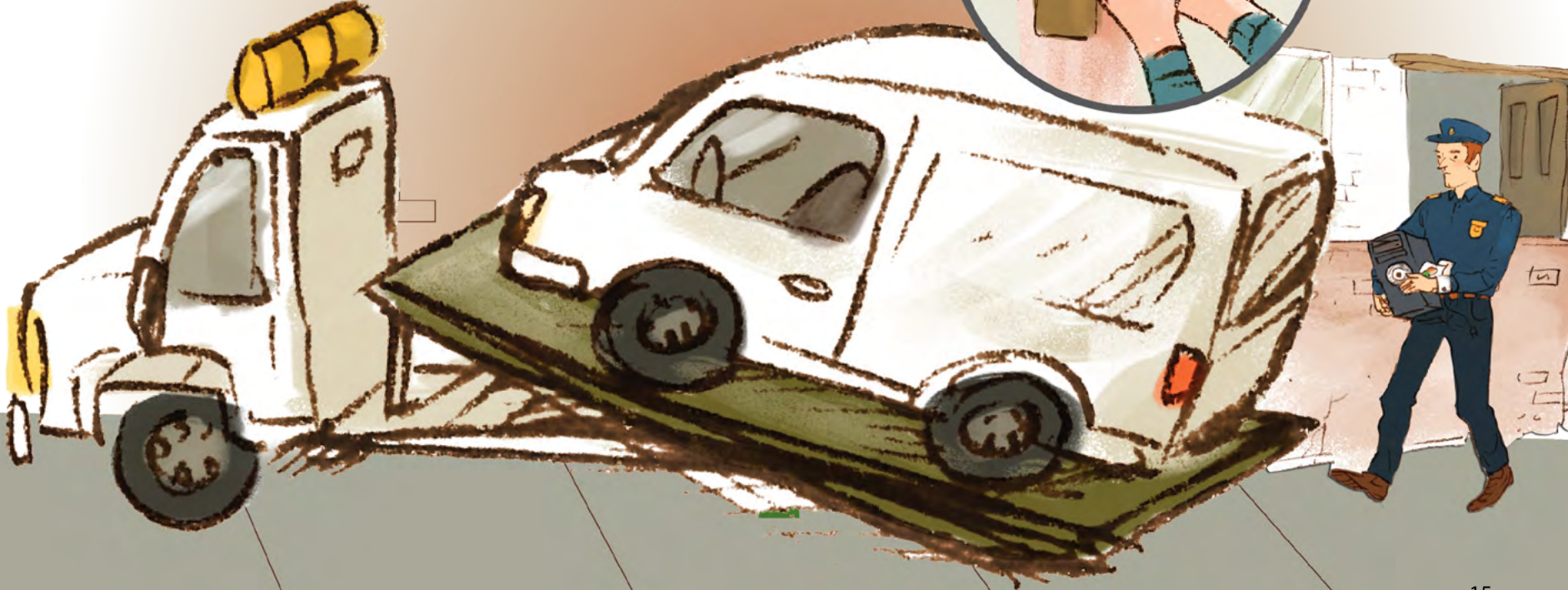
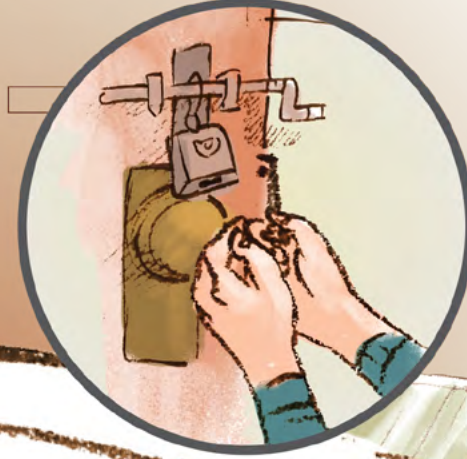

Madde 7- Mal ve paraya el konulması

Suç işleyenlerin, suç işlerken kullandıkları daireleri /binaları, arabaları, bilgisayarları, silahları ve başka malları olabilir. Ayrıca, işledikleri suçlardan büyük miktarlarda para elde etmiş de olabilirler.

Madde 7 ülkelerden, suçluların bu tür varlıklarına el konulabilmesini sağlamalarını istemektedir.

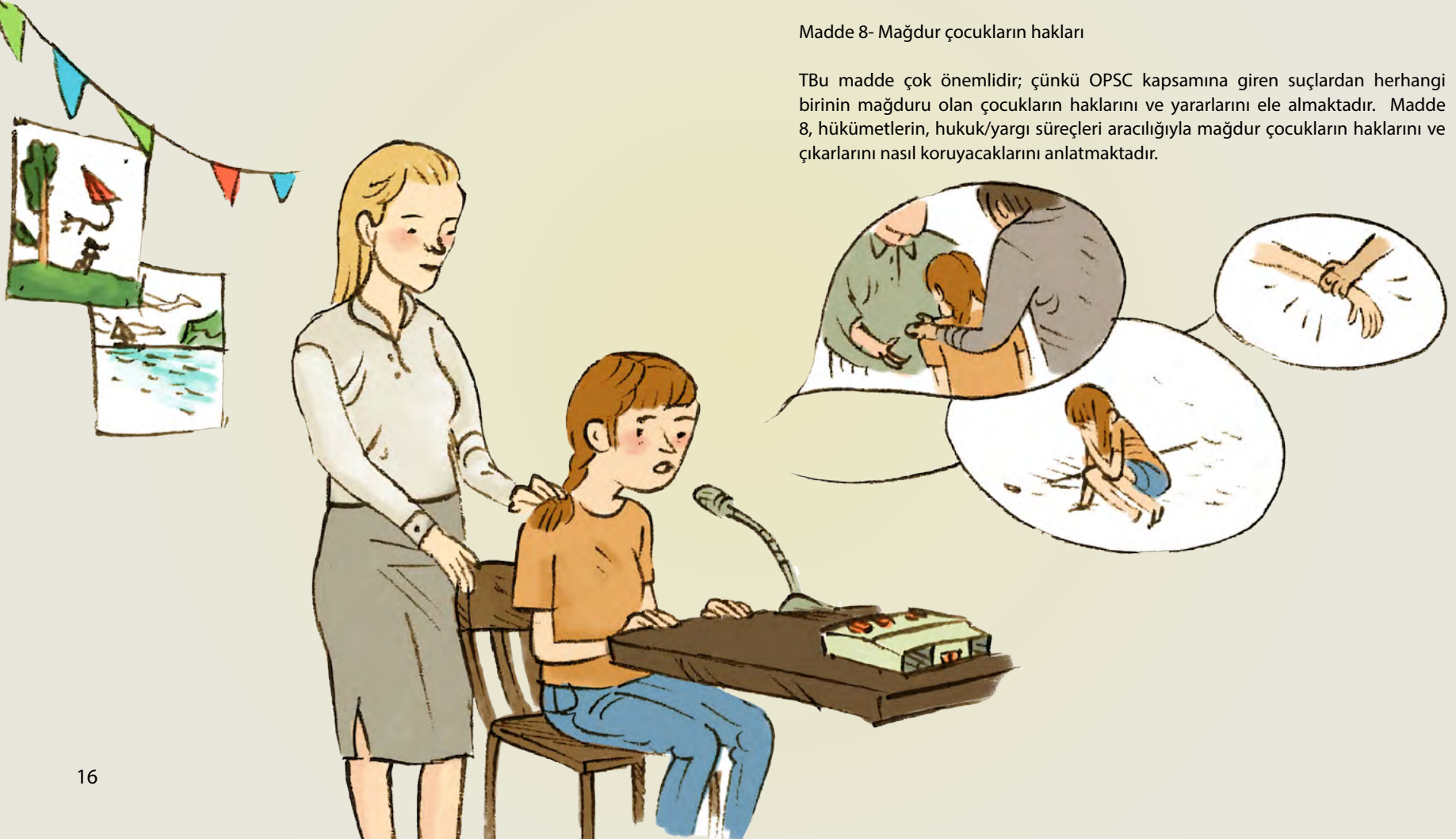
Madde 7 hükümetlerden ayrıca çocuklara yönelik bu tür suçların işlendiği yerleri ve mekânları kapatmalarını da istemektedir.

8'den 11'e kadar olan maddeler koruma, önleme ve işbirliği konularını ele almaktadır

Madde 8- Mağdur çocukların hakları

TBu madde çok önemlidir; çünkü OPSC kapsamına giren suçlardan herhangi birinin mağduru olan çocukların haklarını ve yararlarını ele almaktadır. Madde 8, hükümetlerin, hukuk/yargı süreçleri aracılığıyla mağdur çocukların haklarını ve çıkarlarını nasıl koruyacaklarını anlatmaktadır.

Bu alanda yapılabilecekler arasında şunlar da yer almaktadır:

- Hukuksal işlemlerin çocukların özel ihtiyaçlarına duyarlı olmasının sağlanması ve yapılan işlemlerde çocukların mahkemeye çıkmalarının onlar için ne kadar korkutucu ve güç olabileceğinin dikkate alınması. Örneğin yetkililer, başlarına gelenleri anlatabilmeleri için çocuklara hoş ve rahat odalar ayrılmalıdır. Mağdur çocuğun öyküsü sesli ya da görüntülü olarak kayda alınabilir; böylece çocuk başına gelenleri tekrar tekrar ya da suçlu ili aynı yerdeyken anlatmak zorunda kalmaz.
- Mağdur çocuklar haklarını bilmeli kendi davasında olup biten her şeyin farkında olmalıdır.
- Mağdur çocukların sesleri ve kaygıları işlemler sırasında dinlenilmeli ve dikkate alınmalıdır.
- Mağdur çocuğa hukuk sürecinin tamamında destek verilmelidir.
- Mağdur çocuğun özel yaşamı ve kimliği korunmalıdır (örneğin çocuğun adının ve görüntüsünün gazetelerde ya da TV'de çıkması önlenmelidir).
- Mağdur çocukların, ailelerinin ve diğer tanıkların korunmaları, olup biteni anlattıkları için onları korkutmaya ve zarar vermeye kalkışacak olanlar karşısında güvenlikleri sağlanmalıdır.
- İşlemlerin çok uzun sürmemesi sağlanmalıdır.
- Suçların önlenmesine, çocukların korunmasına çalışan, toparlanma ve iyileşme yolunda çocuklara yardımcı olan kişi ve kuruluşların güvenliklerinin sağlanması.
- Mağdur çocuklarla çalışanlara (örneğin polisler, avukatlar, sosyal çalışmacılar, yargıçlar ve diğerleri) eğitim verilmesinin sağlanması.

Madde 9- Önleme ve iyileştirme

Madde 9, zararın önlenmesi, mağdur çocukların toparlanıp iyileşmesine yardım için yapılması gerekenleri anlatmaktadır.

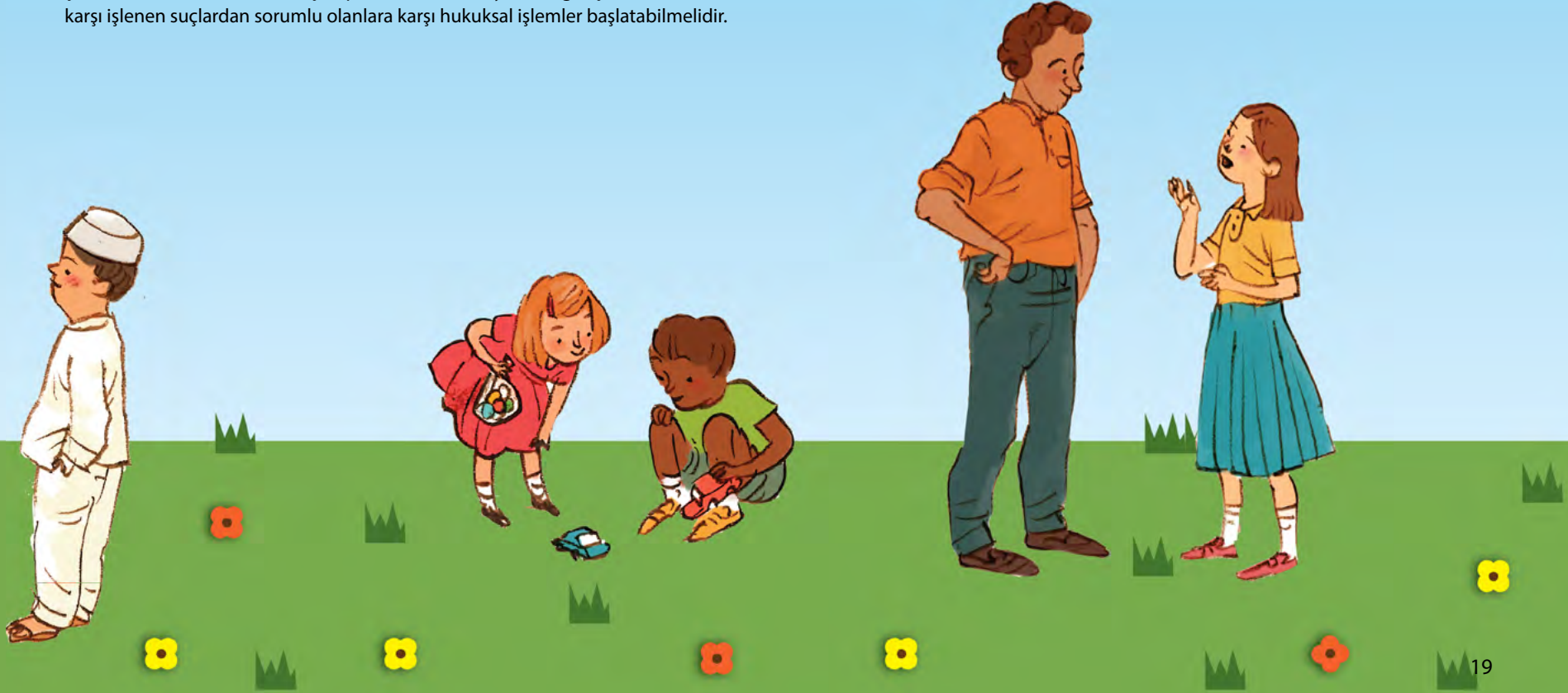
OPSC hükümetlerden, çocuk satışı, çocuk fuhşunu ve pornografisini önlemek için yasalar çıkarmalarını, politikalar ve programlar geliştirmelerini istemektedir. Bazı çocukların karşılaştıkları risk diğerlerinden daha fazla olabileceğinden, hükümetlerin bu açıdan en güç durumdaki çocuklara özel dikkat göstermelidirler.

OPSC hükümetlerden şunu da istemektedir: Gerek yetişkinlerin gerekse çocukların bu tür suçlar hakkında bilgi sahibi olmalarının, bunların önlenmesi, çocukların güvende olmaları ve gerektiğinde yardım için neler yapılması gerektiğini bilmelerinin sağlanması. Hükümetler, bu konuda farkındalık yaratmak için her yola başvurmalıdır; örneğin bilgilendirme kampanyaları, eğitim gibi. Hükümetler, toplumların –özellikle de çocukların- bu bilgilendirme ve eğitim çalışmalarına katılımını desteklemelidir. Ayrıca, çocuklara yönelik bu tür suçları tanıtan ve teşvik eden her tür materyal yasaklanmalıdır.

Madde 9 aynı zamanda mağdur çocuğun haklarını da tanımaktadır. Demektedir ki mağdur çocukların yardım ve destek alma hakları vardır. Bu, fiziksel, psikolojik, zihinsel ve duygusal anlamda maruz kalınan zararın giderilmesi ve iyileşme için verilecek yardımları da kapsar. Güvenli ve mutlu bir geleceğe giden yolların bulunmasına yardım da gene aynı kapsamdadır.

Bu madde bir de mağdur çocukların "maruz kalınan zararlar dolayısıyla hukuken sorumlu olanlardan tazminat alma" hakkını öngörmektedir. Başka bir deyişle mağdur çocuklar tazminat alabilmek için (para, tıbbi bakım ya da diğer şekillerde) kendilerine karşı işlenen suçlardan sorumlu olanlara karşı hukuksal işlemler başlatabilmelidir.

Madde 10- Eşgüdüm ve uluslararası işbirliği

Madde 10, ulusal ve uluslararası düzeylerde birlikte çalışmanın önemini vurgulamaktadır.

Ulusal düzeyde, çocuklara yönelik şiddete son verilmesine yardımcı olabilecek pek çok kurum ve kuruluş vardır: hükümetlerin sağladıkları hizmetler, parlamentolar, çocuk savunucuları, sivil toplum kuruluşları ve iş çevreleri. Tüm bu çabaların eşgüdümüne kavuşturulması önemlidir; çünkü bu sayede çocuklar açısından mümkün olan en iyi sonuçlar alınabilir, şiddet ve suiistimal riski önenebilir.

Uluslararası düzeyde ise ülkeler aşağıdakileri sağlamak için mevcut tüm fırsatlardan yararlanmalıdır:

- Çocuklara yönelik şiddetin önlenmesi çalışmalarını güçlendirmek.
- Suçluların yargı önüne çıkarılıp cezalandırılmalarını sağlamak.
- Çocukların korunmalarını sağlamak.
- Mağdurların kendilerini toparlayıp mutlu bir yaşam sürdürmeleri için onlara mümkün olan en iyi fırsatları sunmak.

Madde 10 hükümetlerden bu suçların temelindeki nedenlerini ele almalarını istemektedir (örneğin yoksulluk, ayrımcılık, silahlı çatışma gibi). Ülkelerden istenen, barışçı ve adil toplumlar inşa etmek için birlikte çalışmalarıdır. Finansal ve başka tür yardımlara ihtiyacı olan ülkelere yardım edebilecek durumdaki ülkelere bu yardımları yapmaları çağrısında bulunmaktadır.

Madde 11- Çocuk açısından en uygun yasa neyse her zaman o geçerli olmalıdır

Uluslararası anlaşmalar ülkeler arasında yapılan görüşmelerin sonucu olarak ortaya çıkar. Bu anlaşmalarda hükümetlerin yerine getireceklerini söyledikleri sözler yer alır. Ancak, öyle durumlar vardır ki bir ülkenin kendi yasaları daha iyi çözümler içerebilir. OPSC, işte böyle durumlarda ülkelere çocuklar açısından en uygunu ve yararlısı neyse onun geçerli sayılması gerektiğini söyler.

12'den 17'ye kadar olan maddeler bu uluslararası anlaşma açısından önem taşıyan teknik konularla ilgilidir

Madde 12-Rapor verme

Ülkeler verdikleri sözleri unutmamalı ve çocukların durumuna düzenli aralıklarla göz atmalıdır. Bu nedenle OPSC her ülkeden sözlerini ve taahhütlerini yerine getirmek için yaptıkları akında açıklama (ya da rapor) ister. Bu konudaki bilgiler birkaç yılda bir bir raporda toplanır ve çocuk Hakları Komitesi'ne gönderilir.

Ülkelerin Komite'ye gönderdikleri raporlar şu adreste bulunabilir:

<http://www.unhcr.org/refworld/publisher,CRC,STATEPARTIESREP,,0.html>

13'ten 17'ye kadar olan maddeler

OPSC'nin son bölümü bu uluslararası anlaşmanın diğer teknik yönlerini ele almaktadır. Bunların arasında OPSC'yi imzalayan ve onaylayan ülkelere yönelik tavsiyeler, bir ülkenin anlaşmadan nasıl çıkacağına ya da üzerinde değişiklik önereceğine ilişkin hususlar da yer almaktadır.

Çocuk Hakları Komitesi

Çocuk Hakları Komitesi, farklı ülkelerden, çocuk hakları alanında uzman 18 kişiden oluşmaktadır. Komite, Çocuk Haklarına dair Sözleşme'yi ve/ya da onun İsteğe Bağlı Protokollerini onaylayan ülkelerin/hükümetlerin bu onayla altına girdikleri yükümlülükleri ve verdikleri sözleri ne ölçüde yerine getirdiklerini izlemektedir.

Bilginizi Sınavın

Çoktan Seçmeli Sorular

Doğru bulduğunuz seçeneği işaretleyin

1

OPSC şu tarihte yürürlüğe girmiştir:

- a) 19 Ocak 2001
- b) 18 Ocak 2002
- c) 18 Aralık 2001
- d) 18 Aralık 2002

2

OPSC aşağıdakileri yasadışı sayar:

- a) Çocuk pornografisi
- b) Çocuk satışı
- c) Çocuk fuhşu
- d) Bunların hepsi

3

“İade” şu anlama gelir:

- a) Bir kişi ya da şey üzerinde hukuksal karar alma ve yargıda bulunma yetkisi
- b) Hukuksal işlemlerin mağdur çocuğun özel ihtiyaçlarına duyarlı olması
- c) Bir ülkenin hükümetinin bir kişiyi yargı ve/ya da ceza işlemleri için başka bir ülkeye göndermesi
- d) Yukarıdakilerden hiçbiri

4

2013 itibarıyla Çocuk Haklarına dair Sözleşme'nin

- a) 1 isteğe bağlı protokolü vardır
- b) 2 isteğe bağlı protokolü vardır
- c) 3 isteğe bağlı protokolü vardır
- d) Çocuk Haklarına dair Sözleşme'nin isteğe bağlı protokolü yoktur

Doğru-Yanlış Soruları

“doğru” ya da “yanlış” seçeneklerinden birini işaretleyin

DOĞRU

YANLIŞ

1

Hükümetlerin, mağdur çocukların, ailelerinin ve geniş anlamda topluluklarının OPSC kapsamındaki suçların zararlı sonuçları konusunda eğitilmelerine yardımcı olmada herhangi bir rolü olmamalıdır.

DOĞRU

YANLIŞ

2

Mağdur çocukların, hukuken sorumlu kişilerden uğradıkları zarar dolayısıyla tazminat alma hakkına sahiptir.

DOĞRU

YANLIŞ

3

Her ‘çocuk satışı’ aynı zamanda bir kaçırmadır.

DOĞRU

YANLIŞ

4

Hükümetler, OPSC kapsamında suç işleyenlerin yargı önüne çıkarılmasında aralarında işbirliği yapmalıdır.

DOĞRU

YANLIŞ

5

Çocuk Hakları Komitesi çocuk hakları uzmanı 75 kişiden oluşur.

DOĞRU

YANLIŞ

6

Mahkemelerde yalnızca çocuklar için özel odalar olmalıdır ve çocuklar kendilerini suiistimal eden kişilerle doğrudan temas etmemeleri için açıklamaları kayda alınmalıdır.

DOĞRU

YANLIŞ

7

İki ülke aralarında iade anlaşması yapmamış olsalar bile, eğer OPSC’yi her ikisi de imzalamışsa suçluların karşılıklı iadesi yoluna gidebilirler.

DOĞRU

YANLIŞ

8

Mağdur bir çocukla ilgili hukuksal süreçler her zaman uzun bir süre sonunda tamamlanmalıdır.

DOĞRU

YANLIŞ

Karıştırılmış Sözcükler

Aşağıdaki cümlelerden her birinin sonunda harfleri karıştırılmış gizli bir sözcük vardır.

Cümlelerin boş yerlerini tamamlamak için bu karışık harflerden gerekli sözcüğü çıkartın.

1

Çocuk _____ yasa dışıdır.
(HUŞUF)

2

Ne yazık ki _____ fazla çocuk pornografisi vardır.
(TERTETENNi)

3

_____ çocuk herhangi bir ceza sürecinde korunmalıdır.
(DUĞRAM)

ÖRNEK

BM yasa çıkarmaz ve bir dünya _____ değildir.

(MEÜKİTHÜ)

Yanıt: BM yasa çıkarmaz ve bir dünya HÜKÜMETİ değildir.

4

Kimi durumlarda çocuk satışı cinsel _____ amacına yöneliktir.

(MÜRÜSÖ)

5

_____ yaratılması OPSC kapsamındaki suçların önlenmesine yardımcı olacaktır.

(KILKINDAFAR)

SÖZCÜK ARAŞTIRMA

Bakalım yandaki kutudaki İngilizce sözcükleri bulabilecek misiniz?

Unutmayın, sözcükler geriye, yanlara, yukarıdan aşağıya ve çapraz hecelenebilir.

İngilizce

- OPSC
- Internet
- Child
- Sale
- Protect
- Extradite
- Exploit
- Victim
- Trafficked
- Rights

Türkçe

- OPSC
- İnternet
- Çocuk
- Satmak
- Koruma
- İade
- Sömürme
- Mağdur
- Kaçırılma
- Haklar

D	P	R	O	T	E	C	T	O	S
E	R	R	U	P	C	D	T	X	E
K	F	M	E	R	S	I	H	Q	M
C	V	T	M	N	N	C	O	I	C
I	R	I	G	H	T	S	T	N	H
F	S	O	G	R	V	C	Z	I	I
F	A	L	Z	H	I	V	D	K	L
A	L	P	F	V	T	E	J	R	D
R	E	X	T	R	A	D	I	T	E
T	T	E	N	R	E	T	N	I	N

Ne Düşünüyorsunuz?

Lütfen aşağıdaki sorular üzerinde düşünün:

Çocuk Haklarına dair Sözleşme'nin Çocuk Satışı, Çocuk Fuhşu ve Pornografisi ile İsteğe Bağlı Protokolünün yarar sağlayacağını düşünüyor musunuz? Lütfen neden böyle düşündüğünüzü açıklayın.

OPSC hangi yollardan insanların çocuk haklarını daha iyi anlayabilmelerine yardımcı olur?

OPSC ile ilgili herhangi bir sorun olduğunu düşünüyor musunuz? Lütfen açıklayın

---

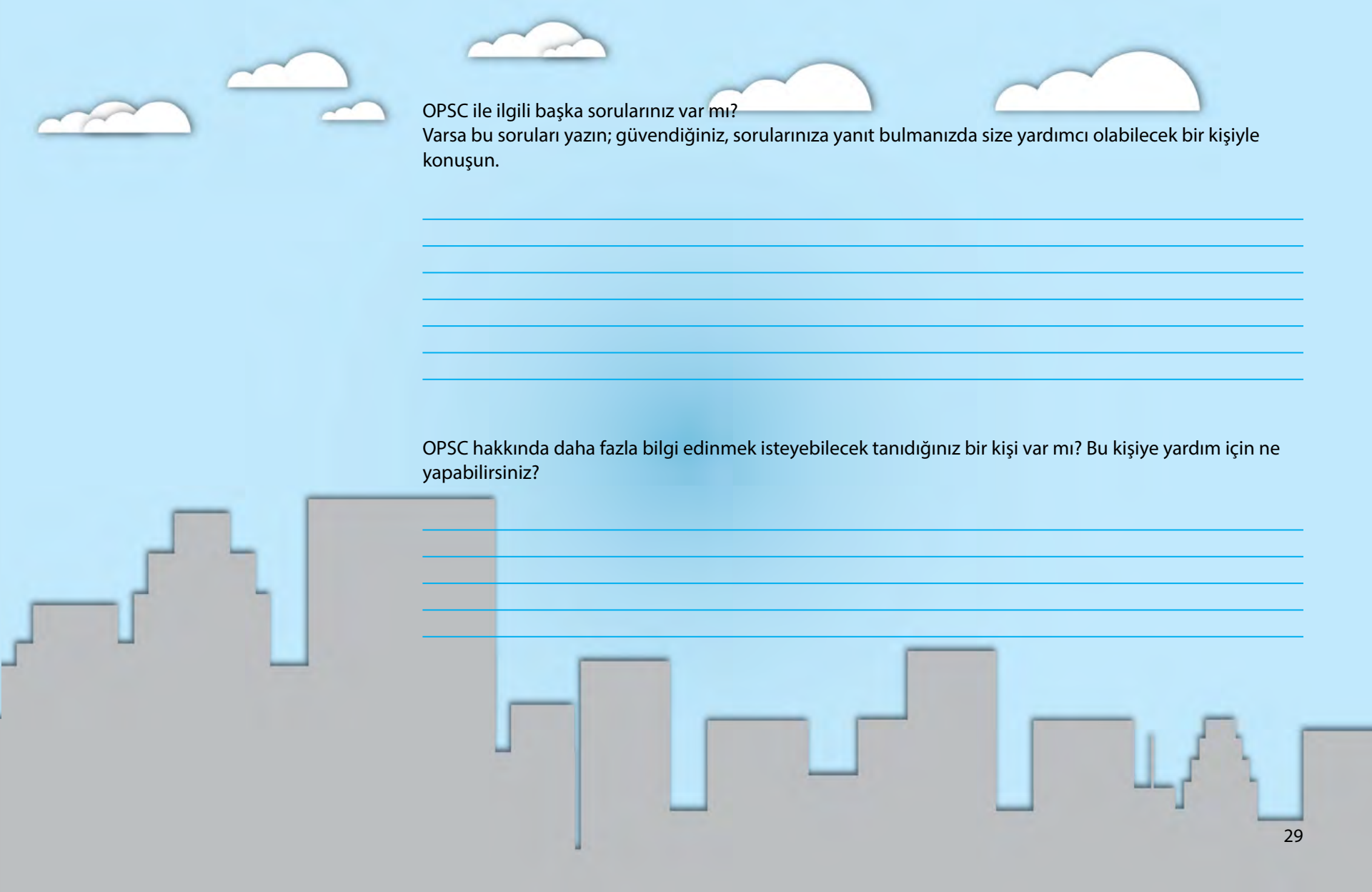

OPSC ile ilgili başka sorularınız var mı?

Varsa bu soruları yazın; güvendiğiniz, sorularınıza yanıt bulmanızda size yardımcı olabilecek bir kişiyle konuşun.

OPSC hakkında daha fazla bilgi edinmek isteyebilecek tanıdığınız bir kişi var mı? Bu kişiye yardım için ne yapabilirsiniz?

Araştırma & Savunuculuk

Özel Temsilci, çocuklara yönelik her tür şiddetin önlenmesi ve ortadan kaldırılması alanında tanıtım-savunu çalışmaları yapan, küresel ölçekte görevli bağımsız bir kişidir.

<http://srg.violenceagainstchildren.org/>

OPSC

Çocuk Haklarına dair Sözleşme'nin Çocuk Satışı, Çocuk Fuhşu ve Pornografisi ile İsteğe Bağlı Protokolünün tam ve resmi versiyonu için:

<http://www2.ohchr.org/english/law/crc-sale.htm>

OPSC onay durumu

Ülkenizin OPSC'yi onaylayıp onaylamadığını (buna katılıp katılmadığını) öğrenmek için:

http://treaties.un.org/Pages/ViewDetails.aspx?scr=TREATY&mtdgs_no=IV-11-c&chapter=4&lang=en

Çocuk Haklarına dair Sözleşme'nin Çocuklar ve Gençler için İletişim Prosedürü ile ilgili İsteğe bağlı Protokolü için

The document is available at: <http://srg.violenceagainstchildren.org/>

'Nedir' broşürleri

'Nedir' başlığını taşıyan broşürlerden oluşan bir dizi vardır. Bu 10 broşür çocuklar ve gençler için hazırlanmıştır ve Birleşmiş Milletler hakkında çeşitli bilgiler içermektedir.

Örneğin:

- Birleşmiş Milletler Nedir?
- BM Genel Kurulu Nedir?
- Güvenlik Konseyi Nedir?
- İnsan Hakları Konseyi Nedir?
- Sözleşme ve Anlaşma Nedir?
- Çocuk Katılımı Nedir?
- Özel Temsilci Nedir?
- Çeşitli Konuları Kapsayan Karar Nedir?
- ÇHS Şikâyet Prosedürü Nedir?
- BM Çocuk Haklarına dair Sözleşme Nedir?

Bu "Nedir" broşürlerinin hepsine şu adresten ulaşabilirsiniz: <http://resourcecentre.save thechildren.se/content/library>. Bu siteye girdiğinizde "Nedir"i arayın, burada tüm broşürlerin bir listesini bulacaksınız.

ECPAT International

Daha fazla bilgi için: www.ecpat.net

OPSC Elkitabı

OPSC'yi daha iyi anlamak açısından yararlı bir belge:

UNICEF, Çocuk Haklarına dair Sözleşme'nin Çocuk Satışı, Çocuk Fuhuşu ve Pornografisi ile İsteğe Bağlı Protokolü Elkitabı, UNICEF: Innocenti Araştırma Merkezi, Şubat 2009. ISBN: 978-88-89129-85-2

http://www.unicef-irc.org/publications/pdf/optional_protocol_eng.pdf

Çocuk Haklarına dair Sözleşme

BM Çocuk Haklarına dair Sözleşme ve haklarınız hakkında daha fazla şey öğrenmek için yukarıda adresi verilen sitede “Çocuk Haklarına dair Sözleşme Nedir”i arayabilirsiniz ya da bu Sözleşme’yi belirtilen şu sitede 58 ayrı dilde bulabilirsiniz: <http://www.unicef.org/magic/briefing/uncorc.html>. Site, resmi metne ve okur dostu versiyonlara bağlantılar içermektedir.

Çocuklara yönelik şiddete son vermek için Yol Haritasını izleyelim

Bu kitap, Birleşmiş Milletler tarafından gerçekleştirilen bir araştırmayı anlatmaktadır. Araştırma, çocukların ve gençlerin maruz kaldıkları şiddetle ilgilidir ve çocuklarla gençlerin çocuklara yönelik her tür şiddetin önlenmesi ve ortadan kaldırılması için ülkelere yaptıkları tavsiyeleri içermektedir. Kitap ayrıca dile getirilen tavsiyelerin ne ölçüde yerine getirildiği konusunda da bilgi vermektedir.

<http://resourcecentre.save thechildren.se/content/library/documents/let-us-follow-road-map-end-violence-against-children>

Aşağıda sözü edilen kaynaklara şu adresten ulaşılabilir:

<http://resourcecentre.save thechildren.se/content/library>

Bir Adım Ötesi – Çocuklar ve gençler için Tanıtım-Savunu Elkitabı

Çocuklara yönelik şiddete son verilmesi konusunda bir araştırma yapmayı ya da ayrıntılı bir tanıtım-savunu planı hazırlamayı düşünüyorsanız bize bu kitabı okumanızı öneririz. Kitap, bir değişim yaratmaya yönelik girişimlerinizi düzenlemenizde size yardımcı olabilir.

Sen de Güvendesin Ben de

7-12 yaşlarında, daha küçük çocuklar için bir kaynaktır. Dünyanın her yerinde çocukların maruz kaldıkları şiddetin biçimlerini anlatmakta, çocuklara kendilerini şiddetten nasıl koruyabilecekleri konusunda belirli fikirler vermektedir.

İkimiz de Eşitiz

Bu kitap ayrımcılık konusunda bilgi vermekte, neden ortaya çıktığını ve çocukları nasıl etkilediğini anlatmaktadır

Hep Birlikte Katılalım

18 yaşından küçükleri, yaşamın ve toplumun tüm alanlarına çocukların ve gençlerin katılımı konusunda daha fazla şey öğrenmeye teşvik eden bir kitap. Kitapta ayrıca ulusal ve yerel yönetimlerin bu hakların yaşama geçmesi için neler yaptıkları da anlatılmaktadır.

Şiddetten Korunma Hakkımız: Çocuklar ve Gençler için Öğrenmeye ve Harekete Geçmeye Yönelik Çalışmalar

Bu kitap size Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Çocuklara Yönelik Şiddet Araştırması konusunda daha fazla bilgi vermektedir. Kitapta ayrıca çocuklara yönelik şiddet hakkında daha fazla bilgi edinmek için yapılabilecekler anlatılmakta ve bu yönde harekete geçmek isteyenlere belirli fikirler vermektedir.

Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Çocuklara Yönelik Şiddet Araştırması – Çocuklar ve Gençler için Uyarlanmış Versiyon

Resmi BM Araştırması raporunun ve dile getirilen tavsiyelerin çocuk dostu bir özeti. Ayrıca, çocuklara yönelik şiddet konusu gündeme geldiğinde ya da bu konuda yazılmış olanları okurken karşılaşılan dile ilgili açıklamalarda bulunan bir sözcük bankası da bu yayında yer almaktadır.

Çocuklara Yönelik Şiddet Dünya Raporu

Bu, daha ayrıntılı bir rapordur (364 sayfa). Rapor, çocuklara yönelik şiddetin nedenlerini, yarattığı etkileri anlatmakta; evde, ailede, işyerinde, okulda, kurumsal bakımda ve yargı sisteminde ve nihayet toplumda şiddet hakkında ayrıntılara inmektedir.

“Bilginizi Sınavın” Bölümünün Yanıtları

Çoktan Seçmeli Sorular

1. (b)
2. (d)
3. (c)
4. (c)

Doğru-Yanlış:

1. Yanlış
2. Doğru
3. Yanlış
4. Doğru
5. Yanlış
6. Doğru
7. Doğru
8. Yanlış

Karıştırılmış Sözcükler:

1. Fuhşu
2. İnternette
3. Mağdur
4. Sömürü
5. Farkındalık

Sözcük Araştırma

D	P	R	O	T	E	C	T	O	S
E	R	R	U	P	C	D	T	X	E
K	F	M	E	R	S	I	H	Q	M
C	V	T	M	N	N	C	O	I	C
I	R	I	G	H	T	S	T	N	H
F	S	O	G	R	V	C	Z	I	I
F	A	L	Z	H	I	V	D	K	L
A	L	P	F	V	T	E	J	R	D
R	E	X	T	R	A	D	I	T	E
T	T	E	N	R	E	T	N	I	N

NOTLAR:
